

EXPERTENPANEL TEMPLE OF PEACE 31/10/2025 – VERSLAG

Inleiding – Een wereld vol dreiging en de zoektocht naar vrede

Het panel, gemodereerd door **Orry Van de Wauwer (Pax Christi Vlaanderen)**, ging in op de centrale vraag: *Wat betekent vrede in een wereld vol oorlog, dreiging en onzekerheid?*

De vier deelnemers – **Nils Duquet (Vlaams Vredesinstituut)**, **Kolonel Roger Housen**, **Naima Charkaoui (11.11.11)** en **Orry Van de Wauwer** zelf – bespraken hoe het *Manifest voor Vrede* van Pax Christi een alternatief biedt voor het klassieke machtsevenwichtsdenken.

De vier pijlers van het manifest — **Diplomatie, Development, Democratie en Defensie (de 4D's)** — vormden de leidraad van het gesprek.

1. Naar een weerbare samenleving – tussen angst en solidariteit

Nils Duquet (Vlaams Vredesinstituut)

Duquet stelde dat weerbaarheid meer betekent dan militair vermogen:

“Als iedereen investeert in een Kalasjnikov, worden we daar niet vreedzamer van.”

Hij pleitte voor **internationale samenwerking en solidariteit**, in plaats van individuele defensie. Vlaanderen heeft volgens hem meer invloed dan het denkt:

“Vlaanderen is bevoegd voor onderwijs, jeugd, wapenexport, economie, media — allemaal domeinen waarmee we kunnen werken aan een weerbare samenleving.”

Naima Charkaoui (11.11.11)

Charkaoui waarschuwde voor de afbouw van internationale solidariteit:

“Er is wereldwijd een afbraak van budgetten voor internationale samenwerking. Mensen vallen zonder medicatie of onderwijs, vluchtelingenkampen worden aan hun lot overgelaten.”

Ze benadrukte dat investeren in solidariteit en ontwikkeling essentieel is om structureel aan vrede te bouwen:

“We weten dat het goedkoper is om te investeren in preventie dan om rampen achteraf te herstellen. Maar toch kiest men voor korte termijn.”

Kolonel Roger Housen

Vanuit een defensieperspectief wees Housen op de kwetsbaarheid van onze infrastructuur:

“We hebben geen enkele brug meer getest op draagkracht voor tanks. Geen enkele spoorwegtunnel die geschikt is voor zwaar militair materieel.”

Toch pleitte hij niet enkel voor meer wapens, maar voor **weerbaarheid van de samenleving**:

“Onze nutsvoorzieningen en bestuur moeten kunnen blijven functioneren. Dat vraagt om een weerbare samenleving, niet enkel een sterk leger.”

2. Het defensiedebat – investeringen en realistische dreigingen

Een groot deel van het debat ging over de stijgende defensie-uitgaven en de NAVO-norm van 5% van het BBP.

- **Housen** benadrukte dat Europa onvoldoende paraat is:

“Van 1,35 miljoen Europese militairen zijn er maar 350.000 inzetbaar. Geen enkel Europees leger heeft voldoende materieel.”

- **Duquet** reageerde kritisch op het budgetfetisjisme:

“We moeten niet blindstaren op cijfers. Eerst moet je een dreigingsanalyse maken, dan bepalen wat je écht nodig hebt.”

- **Charkaoui** voegde eraan toe dat de focus op Defensie ten koste gaat van Diplomatie en Ontwikkelingssamenwerking:

“Wat bespaard wordt op diplomatie en solidariteit, heeft een prijs op lange termijn.”

Over het “*vredesdividend*” van 8600 miljard euro sinds het einde van de Koude Oorlog stelde Housen de vraag:

“Wat hebben we met dat geld gedaan om de andere D’s te versterken? Waarom zijn die middelen niet gebruikt voor diplomatie, democratie of ontwikkeling?”

3. Vlaanderen en het buitenlands beleid

Duquet wees op de **verantwoordelijkheid van Vlaanderen** in vredesbeleid:

“Vlaanderen kan vanuit zijn bevoegdheden bijdragen aan vrede — via onderwijs, wapenexport, jeugd en economie. Maar de visie ontbreekt.”

Hij pleitte voor een **waardengedreven buitenlands beleid**, en bekritiseerde de traagheid in de Vlaamse regering:

“Er is nog altijd geen strategie voor Oekraïne, noch een visie voor Israël-Palestina. Het ontbreekt aan coherentie en daadkracht.”

4. Internationale veiligheid – NAVO, OVSE en VN

De NAVO: een logge tanker

Kolonel Housen:

“De NAVO reageert te traag op mondiale en technologische evoluties. We hebben een nieuw concept van afschrikking nodig — niet enkel militair, maar ook diplomatiek en economisch.”

Hij pleitte voor een systeem gebaseerd op **vijf C’s**:

1. **Capabilities** – militaire capaciteit
2. **Credibility** – geloofwaardigheid
3. **Communication** – duidelijkheid over rode lijnen
4. **Comprehension** – begrijpen van de tegenstander
5. **Competition** – bereidheid tot voortdurende weerbaarheid

De VN en het internationaal recht

Charkaoui bekritiseerde het falen van de internationale rechtsorde, vooral in **Palestina**:

“We zien bombardementen op burgers, ziekenhuizen en journalisten. En het Westen verliest geloofwaardigheid door twee maten en twee gewichten te hanteren.”

Housen wees erop dat ook Arabische landen verantwoordelijkheid dragen:

“Waarom kwam er geen ‘coalition of the willing’ vanuit de regio zelf om burgers te beschermen?”

Duquet benadrukte dat Europa dringend nood heeft aan een **gemeenschappelijk buitenlands beleid**:

“Zonder één Europese stem en een eigen defensie-industrie blijven we afhankelijk van de VS en Zuid-Korea.”

5 . **Polarisatie, desinformatie en de rol van democratie**

Duquet beschreef de groeiende dreiging van **hybride oorlogsvoering**:

“Desinformatie ondermijnt onze democratie. We moeten leren omgaan met online manipulatie zonder vrijheid van meningsuiting op te geven.”

Hij pleitte voor *conflicthantering in het onderwijs*:

“Kinderen leren vandaag niet hoe ze met conflicten omgaan. Dat hoort in het leerplan.”

Housen vulde aan:

“60% van de hybride incidenten worden uitgevoerd door criminele bendes in opdracht van staten. We moeten onze samenleving hiertegen wapenen.”

6. **Development en wederopbouw**

Charkaoui benadrukte dat ontwikkelingssamenwerking cruciaal blijft, ook *na* conflicten:

“Vredesopbouw vraagt samenwerking tussen diplomatie, humanitaire hulp en lokale initiatieven. Betrek het middenveld en vooral vrouwen als vredesbouwers.”

Duquet vulde aan:

“Werken aan vrede begint lokaal. Stedenbanden, middenveld en burgemeesters kunnen bruggen bouwen tussen samenlevingen.”

7. **Democratische controle op Defensie**

Het slotonderdeel ging over **parlementaire controle**:

“Vandaag is er te weinig kennis in het parlement. Militairen hebben het monopolie van de informatie,” stelde Housen.

Hij pleitte voor:

- een **defensiedetachement binnen het parlement** (zoals in Nederland),
- meer **transparantie** over defensieaankopen,
- en **deskundigen in parlementaire fracties**.

Duquet sloot hierbij aan:

“Meer transparantie is niet tegen, maar *vóór* Defensie. Het vergroot het maatschappelijk draagvlak.”

Slotbeschouwing

Orry Van de Wauwer rondde het gesprek af:

“Het debat toont hoe de vier D’s elkaar moeten versterken: diplomatie, ontwikkeling, democratie en defensie. Alleen samen kunnen ze leiden tot een duurzame en rechtvaardige vrede.”

Het panel eindigde met een oproep tot **lange-termijnvisie, lokale betrokkenheid en internationale solidariteit**, als fundamenten van een weerbare vrede.